

Основні принципи безпеки поводження з хімічними речовинами та хімічними препаратами

- Перед розпочаттям будь-якої праці з хімічними речовинами (далі тільки «речовини») та хімічними препаратами (далі тільки „препарати”) (чи з обладнанням, яке вміщує ці речовини чи препарати), потрібно ознайомитися з характером та небезпечними властивостями цих речовин та препаратів (напр. правилами безпеки щодо речовин та препаратів чи іншою подібною документацією), з рекомендованими вимогами техніки безпеки праці, включно правил безпеки та вимоги безпеки із основними правилами пред'явлення першої допомоги, та з місними робочими передписами та правилами безпеки праці (з режимом роботи на робочому місці, інструкцією для обслуги механізмів та обладнання і т.д.).
- Для кожного виду роботи з речовинами та препаратами, використовувати відповідні засоби індивідуального захисту, що були видані роботодавцем на підставі оцінення ризику роботи та конкретних умов на робочому місці.
- У випадку роботи з речовинами та препаратами, зокрема вибуховими, легкогорючими, токсичними та карценогенними, в приміщеннях чи місцях з можливим вступом сторонніх осіб, забезпечити робоче місце та означити це місце попереджальними фарбами, знаками та написами.
- Під час роботи у закритих приміщеннях, контейнерах та цистернах з присутністю газу, пари чи порошу небезпечних речовин чи препаратів, забезпечити контроль над іншою особою ззовні (мимо небезпечний простор) та постійне спостереження за небезпечною концентрацією шкідливих речовин та мінімальною концентрацією кислороду в повітрі.
- Перед початком роботи оснастити робоче місце достатньою кількістю ассенізаторових засобів, засобами першої допомоги та особистими засобами охорони на робочому місці і у випадку аварії.
- Перед початком ручної маніпуляції з небезпечними речовинами та препаратами, контролювати стан ручок чи держаків, герметичність закриття контейнерів та певність упаковки. Остерігатися перенесенню на спині чи в руках, у випадку тягнення чи штовхання по підлогах, чи сковзанню.
- Під час наливання та зливання механічним обладнанням, під час маніпуляції автопогрузчиками чи іншими перевізними та транспортними засобами, керуватися місцевими робочими правилами та правилами безпеки, що рішають безпечно проведення кожної маніпуляції.
- На окремих робочих місцях, для окремих механізмів та обладнань, забезпечити достатній робочий та маніпуляційний простір, що дає можливість безпечно проводити домагані операції, контролювати роботу вентиляційної системи чи витяжки газів, пари та порошу речовин та препаратів, також запобігти стіканню рідини до ямки та углиблення механізмів та обладнань, у випадку підлог, сіданню пилюки на поверхні предметів та конструкцій, збиранню газу та пари у важкопротірювальних кутках приміщення.
- Речовини та препарати зберігати тільки в місцях для цього призначених, також у вказаній кількості і відповідних упаковках з указаним вмістом та безпековим означенням, згідно властивості речовин та препаратів, разом не зберігати речовини та препарати, які можуть між собою небезпечно реагувати.
- Приклади основних принципів для безпечної маніпуляції з деякими категоріями небезпечних речовин та препаратів:
  - під час приготування їдкої речовини добавляти чи доливати їдку речовину

- у воду (рідину) постійно помішувати чи у випадку охолоджувати,
- запобігти контакту речовин гідроксиду (луг) з алюмінієвими предметами (можливість виникнення водню),
- при випорожненні резервуару (бутиля, бочки) з їдкої речовини, краще використати перекідне обладнання, їдку речовину непереносити у відкритих посудинах,
- для відсторонення розлитої азотної кислоти, перекісі водню та інших міцних окислюючих речовин не використовувати тирсу з дерева та інші органічні речовини,
- текстильний матеріал просякнутий лакофарбовим покриттям, олифою та мастило складувати в закритих металевих контейнерах,
- під час роботи з легкозапальною рідиною вилучити виникнення статичної електрики чи механічної або електричної іскри, при її розлитті негайно виключити газові приладдя, відключити електрику, об'явити заборонений вступ постороннім особам, забезпечити вивітрювання простору, а для асенізації використати належні сорбційні матеріали згідно виду речовини, забороняється витирати цю горючу рідину з пластикової підлоги (небезпека виникнення статицької електрики),
- лужні метали зберігати під шаром гасу, білий фосфор під шаром води, регулярно контролювати та доповнювати страту рідини, запобігти з'єднанню лужних металів та гідриду лужних металів (включно карбиду кальція) з водою.
- Непереховувати небезпечні речовини та препарати, зокрема токсичні та їдкі речовини в упаковках щоденного користування для продуктів та корму.
- Аж до асенізації чи ліквідації, з пустими упаковками від речовин та препаратів необхідно поводитися однаковим способом, як із повними.
- Обладнання, його компоненти (баки, контейнери, упаковки для перевезення) та простори, де появляються, та в яких використовують небезпечні речовини та препарати, повинні бути означені відповідними безпечними знаками (фарбами, знаками та надписами), що попереджують на можливість ризику та небезпечні властивості речовин та препаратів.
- При користуванні речовин та препаратів важливі послідуочі умови:
  - знання властивостей та вчинку використовуючих речовин та препаратів та відомої небезпеки під час роботи з ними,
  - підготовка та перепідготовка персоналу, де це потрібно, у випадку забезпечення професіонального контролю чи догляду за виконуючою роботою,
  - виконувати правила техніки безпеки та інструкції, відносно речовин та препаратів, принципи особистої та робочої санітарії, та використання особистих засобів охорони під час роботи,
  - правильна функція безпеки, охорони та попереджальних сигналів,
  - запобігання витоку речовин та препаратів до робочих приміщень дотримання експозиційних лімітів, забезпечення робочих місць достатньою кількістю асенізаційних засобів, згідно виду речовини та препаратів та передбаченого типу витоку,
  - постійне утримування знання (та практичного досвіду) про принципи першої допомоги, асеніційних дій, дій під час здолання надзвичайного випадку.

Для Національного інформаційного центру (Чеський Focal Point)
розпрацював дослідницький інститут безпеки праці, в.в.і.

© 2010